

Streszczenie rozprawy mgr Kalisty

Tematem dysertacji są motywy jedzenia i śmierci w filmach Woody'ego Allena. Wątki te często w jego twórczości współwystępują, przenikając się i wzajemnie uzupełniając. Jedzenie w filmach Allena stanowi przeciwwagę dla śmierci, a zatem symbolicznie powiązane jest z życiem, vitalnością, przyjemnością i rozrywką. Spożywanie różnych potraw odzwierciedla też tożsamość i przynależność kulturową tworzonych (i odtwarzanych) przez niego bohaterów.

Praca składa się z siedmiu rozdziałów. Celem rozdziału pierwszego jest przybliżenie sylwetki reżysera. Allen w swojej twórczości odwołuje się często do zainteresowań z dzieciństwa, takich jak magia, jazz i kino. Strach przed śmiercią - jak wspomina - również pojawił się już, gdy dorastał. Obawiający się śmierci bohater stworzony przez Allena - Woody persona - jest neurotykiem i hipochondrykiem.

Część teoretyczna: "Motyw śmierci w amerykańskiej krytyce społecznej i kulturze popularnej po drugiej wojnie światowej" oraz "Wątki jedzenia w amerykańskiej kulturze popularnej", ma na celu scharakteryzowanie społeczno-kulturowego kontekstu naznaczającego doświadczenia pokolenia Woody'ego Allena - jego twórczość, przy całej swojej oryginalności i innowacyjności, jest tego kontekstu odbiciem. Dotyczy to na pewno wątków śmierci (doświadczenia drugiej wojny światowej, lęk przed śmiercią w kontekście kultury późnego kapitalizmu), jak i jedzenia (jedzenie jako rytuał społeczny, ważny w kontekście etnicznym i odzwierciedlający społeczny i materialny status).

Motywy narcyzmu i śmierci niejednokrotnie pojawiają się w filmach Allena. W rozdziale czwartym analizuję: Zbrodnie i wykroczenia (1989), Wszystko gra (2005), Scoop - Gorący temat (2006) oraz Sen Kasandry (2007). W obrazach tych temat śmierci jest dodatkowo powiązany z wątkiem zbrodni.

Podczas gdy w rozdziale czwartym koncentruję się tylko na motywach śmierci i umierania, w rozdziale piątym omawiam komedię Drobne cwaniaczki (2000), która traktuje przede wszystkim o jedzeniu. Ponieważ potrawy odgrywają tu ważną rolę, a bohaterka dzięki swoim umiejętnościom kulinarnym osiąga sukces, stawiam tezę, że obraz ten zaliczyć można do nurtu food film.

W rozdziale szóstym omawiam te filmy, w których wątki jedzenia bezpośrednio łączą się z motywami śmierci, czyli przede wszystkim: Złote czasy radia (1987), Zbrodnie i wykroczenia (1989), Przejrzenie Harry'ego (1997), Co nas kręci, co nas podnieca (2009), Śmietanka towarzyska (2016). Koncentruję się głównie na kulinariach, związanych nie tylko z tradycją i religią, ale też z codziennymi zwyczajami Żydów i ich relacji międzykulturowych. Motyw zbrodni natomiast stanowi w tych filmach pretekst do dyskusji na temat śmierci indywidualnej i ludobójstwa.

Wątki jedzenia i śmierci przeplatają się też w rozdziale ostatnim, w którym analizuję film Miłość i śmierć (1975). Również w tym przypadku, Allen nie unika trudnych tematów egzystencjalnych. Różnica polega na tym, że mają one lekki i zabawny ton. Allen śmieje się ze śmierci, a jedzenie nie wiąże się tu z religią, tradycją czy prawem żydowskim, tylko jest elementem uciech i rozrywki.

W toku analiz wykazuję, w jakim stopniu w filmach Allena konsumowanie przeplata się ze śmiercią, a pośrednio - w jaki sposób definiuje postaci, komunikując o ich pochodzeniu, wartościach, stylu życia i międzyludzkich relacjach.